

ingediend op **1264** (2021-2022) – Nr. 2
8 juni 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Bruno Tobback

over het voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck

tot wijziging van artikel 4.1.16/2
van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Documenten in het dossier:
1264 (2021-2022) – Nr. 1: Voorstel van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op woensdag 8 juni 2022 het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1264/1).

1. Toelichting

Andries Gryffroy licht toe dat er in de visienota van de Vlaamse Regering over bijkomende maatregelen Klimaat van 5 november 2021 een afspraak was gemaakt om voor nieuwbouw in een overgangsregeling te voorzien waarbij vanaf 2023 geen nieuwe gasketels meer geplaatst konden worden, maar dat men minstens een hybridewarmtepomp moest plaatsen. Vanaf 1 januari 2026 zouden die overgangsmaatregelen geschrapt worden om op dat moment over te gaan naar een warmtepomp in plaats van een aardgasaansluiting.

Men stelt ondertussen vast dat hybridewarmtepompen duur zijn in vergelijking met een gewone warmtepomp. Daarnaast staat een hybridewarmtepomp niet volledig op punt wat betreft vermogens of aansluitingen. Hybridewarmtepompen kunnen een goede oplossing zijn bij renovaties, maar voor nieuwbouw heeft deze oplossing weinig meerwaarde.

Daarom hebben de indieners van dit voorstel van decreet beslist om de tussenfase met de hybridewarmtepomp niet door te voeren en de beslissing om de overschakeling naar een gewone warmtepomp te vervroegen van 2026 naar 2025.

2. Bespreking

Robrecht Bothuyne licht toe dat men hierover zowel met sectororganisaties als met experts heeft gesproken. Uit die gesprekken bleek ook dat het verplichten van hybridewarmtepompen bij nieuwbouw niet het beste idee is. Bij renovatie kan dat nuttig zijn, maar bij nieuwbouw moet meteen geschakeld kunnen worden naar een optimale oplossing. En dat is niet de hybridewarmtepomp.

Hij heeft eerder gepleit om de warmtepomp vervroegd te gaan invoeren als de norm. Dit voorstel van decreet doet dit nu ook. Dit is geen verplichting die geld zal kosten aan de burgers. In de Commissie Vlaams Energie- en Klimaatplan gaf de heer Ruben Baetens op 13 mei 2022 nog aan dat warmtepompen een rendabele investering zijn, zeker gezien de ondersteuning van de overheid. Hier wordt dus een keuze van gezond verstand gemaakt.

Bart Claes vindt het positief dat er vanuit een nationalistische visie wordt nagedacht om Vlaanderen als land minder afhankelijk te maken van grondstoffen uit het buitenland. Het globalistische beeld van de wereld als een groot dorp waarbij alle goederen overal verkrijgbaar zijn, is een ballonnetje dat met de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne werd doorpikt.

Hij vindt het niet goed dat de verantwoordelijkheid daarvoor enkel bij de burgers wordt gelegd. Wanneer het in Vlaanderen voor gezinnen zal verboden zijn om een aardgasaansluiting te nemen, zal men federaal gascentrales bouwen om elektriciteit op te wekken die thuis warmtepompen kunnen laten draaien. Dat is te gek voor woorden.

2025 is ook het jaar dat de kernuitstap zal worden doorgevoerd. Dan zullen er nog slechts twee werkende kerncentrales zijn, Doel 4 en Tihange 3. Bovendien moeten de bedrijfswagens vanaf 2026 verplicht elektrisch zijn. En vandaag leest hij net in de krant dat Fluvius heeft berekend dat de transitie die het elektriciteitsnet nodig

heeft vier miljard euro zal kosten. Fluvius zal die investering doen en dit zal worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur.

Het idee van dit voorstel van decreet is positief. De verplichting is niet positief en ook de timing is niet op haar plaats. Om die reden zal Vlaams Belang dit voorstel van decreet niet steunen.

Willem-Frederik Schiltz vindt de tussenkomst van de vorige spreker symptomatisch voor hoe men het energie- en klimaatbeleid de nek kan omwringen. Natuurlijk mag deze transitie de burger niet pijn doen, maar hoe zorg je daarvoor? Wanneer je als overheid geen keuze maakt en zo de burger de vrije keuze laat, dan kost het uiteindelijk voor iedereen meer. Waarom kiest een liberaal als hij voor een voorstel van decreet waarbij de burger een verplichting of een verbod wordt opgelegd? Omdat men de mensen daarmee helpt. Wanneer men alle gasketels in Vlaanderen zou samennemen dan vertegenwoordigt dat een bepaalde CO₂-uitstoot. Wanneer die allemaal zouden vervangen worden door warmtepompen met gascentrales om die elektriciteit op te wekken, dan heeft dat ook een CO₂-uitstoot, maar die ligt minstens 20 procent lager. Wanneer ook alle wagens elektrisch zouden rijden, dan zit men al op ongeveer een halvering van de CO₂-uitstoot. Hij pleit ervoor om de mensen niet dom te houden, maar hen net uit te leggen wat de wetenschap achter die keuzes is.

Hij is akkoord dat men hiermee de mensen zal verplichten om fossielvrij te bouwen. Net omdat het kan en omdat het op termijn goedkoper zal zijn. Omdat hiermee belastinggeld dat anders aan nog meer compenserend klimaatbeleid moet worden besteed, voor andere zaken kan gebruikt worden.

Er moet wel gewaakt worden over de rendabiliteit van die warmtepompen. Die moet gegarandeerd blijven. Vandaag is die er zeker omdat de elektriciteitsprijs zeer hoog is. Dit betekent ook dat de tariefstructuur helder moet blijven en niet de rendabiliteit van maatschappelijk betere oplossingen mag ondermijnen. Minister Demir heeft daarbij al verwezen naar een taxshift om wat meer vervuילend is, niet minder te belasten dan wat minder vervuילend is, maar het tegenovergestelde.

Met dit voorstel van decreet volgen de indieners de tendensen die technisch en economisch al ingezet zijn en zetten ze een baken naar waar men naartoe moet. Het gaat daarbij enkel over nieuwbouw en niet over renovatie, waardoor niemand kan beweren dat dit voorstel van decreet een botte bijl is.

Dit voorstel van decreet geeft helder en duidelijk aan in welke richting de energietransitie zal verlopen. Door mensen onafhankelijker te maken van fossiele brandstoffen die onderhevig zijn aan een grote geopolitieke impact op de prijszetting, wordt ook gezorgd voor een stabiel kader.

Staf Aerts vindt het prima om meer in te zetten op warmtepompen. Dat is de te bewandelen weg. Vandaag worden nog 70 tot 80 procent van de nieuwbouwwoningen met een gasketel uitgerust. Daar moeten we zo snel mogelijk van af want dat betekent een lock-in voor jaren. Het is hem wel niet helemaal duidelijk waarom gekozen wordt voor 2025 en niet voor 2024. Het gaat tenslotte om het moment van indienen van de bouwaanvraag. Die woningen zullen dus pas daarna, in 2025, 2026 en 2027 gebouwd worden met mogelijk een gascondensatieketel. Maar dit voorstel van decreet is zeker een stap in de goede richting. Groen zal dit voorstel van decreet ook steunen.

De taxshift blijft ook cruciaal. Door de hoge energieprijzen is een warmtepomp nu zeker rendabel, maar men zal er moeten blijven voor zorgen dat er meer kosten uit die energiefactuur gehaald worden. Daar is nog wat werk aan de winkel.

Ten slotte vindt hij het nodig om verder na te denken over hoe het beleid omgaat met renovaties. Bij een groot deel van de renovaties is een gewone warmtepomp de beste oplossing. Slechts in een aantal gevallen is een hybridewarmtepomp het meest zinvol. Maar dat onderscheid beleidsmatig vertalen is een grote uitdaging.

Bruno Tobbyack stelt bij de bespreking van dit voorstel vast dat de transitie al gevorderd is. De liberalen pleiten met vuur voor verplichtingen en de nationalistenvoorschuwen dat men zich moet beschermen tegen de uitwassen van uit de hand gelopen nationalisme.

Hij vindt dit voorstel van decreet alvast een stap in de goede richting. Men kan discussiëren over het gekozen moment. Maar of het nu 2024, 2025 of 2026 is, maakt voor hem weinig uit.

Hij wil wel waarschuwen voor het feit dat dit een markt en een technologie is die nog in volle ontwikkeling is, zeker wanneer het gaat over renovaties. Niet iedere installateur is daarmee al volledig vertrouwd of is niet altijd capabel om dat op de best mogelijke manier te doen. Wat de informatie aan consumenten, (ver)bouwers en/of gezinnen betreft, is er nog werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat iedereen door het bos de bomen nog ziet zodat we binnen tien jaar niet eindigen met geïnstalleerde systemen die onder- of overgedimensioneerd of onvoldoende performant blijken te zijn. Hij deelt het enthousiasme, maar wil wel opletten dat men zich niet te snel te ver laat meeslepen zonder voldoende omkadering. Wat hem betreft is er dan ook nog een inspanning nodig op het vlak van heldere informatie en heldere inzichten over die technologie. Hij geeft ten slotte aan dat hij dit voorstel van decreet mee zal steunen.

Robrecht Bothuyne wil ingaan op de kritiek vanuit de Vlaams Belangfractie die aangeeft dat de verantwoordelijkheid op de burger wordt afgeschoven. Net integendeel: de burgers worden ondersteund met een duidelijk kader en door hen de weg te wijzen naar de meest kostenefficiënte oplossing. Hij geeft aan dat de efficiëntiecijfers van warmtepompen die in dit voorstel van decreet worden aangehaald, al achterhaald zijn. De technologie is in volle evolutie en de omzettingcijfers zijn al beter dan wat in het voorstel staat. De cijfers tonen aan dat dit de keuze van het gezond verstand is. De indieners doen dit om duidelijkheid te verschaffen aan diegenen die willen investeren in een energiezuinige woning. Men wordt daarbij ook ondersteund door een btw-verlaging, door extra premies, een vrijstelling op onroerende voorheffing voor wie energiezuinig bouwt enzovoort.

Dit decreet dient uitgevoerd te worden door de minister bevoegd voor Energie, maar dit is evenzeer een opdracht voor de minister bevoegd voor Werk. Die moet ervoor zorgen dat de installateurs mee zijn met deze transitie. Opleiding en vorming moeten voorzien worden zodat iedereen op het terrein met deze technologie aan de slag kan gaan. En ook rond innovatie valt er nog wel een opdracht te distilleren. De hogetemperatuuroepassingen op warmtepompen zijn volop in ontwikkeling. Ook daar kunnen nog stappen worden gezet. Mogelijk kan dat op middellange termijn een oplossing zijn die de hybridewarmtepompen kan vervangen.

Andries Gryffroy merkt op het vlak van betaalbaarheid van warmtepompen nog op dat er een goed ondersteuningssysteem voorzien is. Wat de opmerking van Vlaams Belang over de gascentrales betreft, geeft hij aan dat dit een pure federale bevoegdheid is.

Waarom wordt er gekozen voor 2025? Daarover werd lang gepraat door de indieners, maar er zijn enkele redenen voor die keuze. Allereerst de omscholing van de techniekers die wat tijd vraagt. Daarnaast is er de beschikbaarheid of leverbaarheid van de materialen. Wie vandaag een warmtepomp bestelt, moet doorgaans zes

maanden wachten tot die kan geleverd worden. Het zou goed zijn mochten er fabriekanten opstaan die hier warmtepompen beginnen te bouwen opdat er voldoende warmtepompen kunnen geleverd worden aan de West-Europese landen.

Een derde punt gaat over de warmtepompmarkt. Wanneer men vraagt naar een goede sturing, gekoppeld aan een digitale meter, dan is er vandaag nog veel evolutie mogelijk. Daar is nog wat tijd voor nodig.

Een laatste aspect dat hij wil meegeven gaat over het lock-ineffect. Met dit voorstel van decreet is er geen lock-ineffect. De Vlaamse Regering zal een besluit opmaken waarbij men vanaf deze zomer spreekt over een lagetemperatuurtoepassing. Wie dan toch nog voor radiatoren wil gaan, die zal in grote radiatoren moeten voorzien. Wie voor 2025 dan toch nog een gasketel wil plaatsen bij nieuwbouw en die binnen 15 jaar moet vervangen, die zal de mogelijkheid hebben om die op dat moment te vervangen door een warmtepomp.

Willem-Frederik Schiltz wil ten slotte nog verduidelijken dat hij als liberaal voor een verplichting pleit omdat deze verplichting de mensen uiteindelijk meer vrijheid zal geven en omdat het hun investering op termijn zal doen renderen.

De hybride variant is er uitgehaald omdat er net in dat segment nog veel hybride cijfers en businessmodellen naar voor komen. Een lage temperatuur en een warmtepomp bij nieuwbouw is daar vanzelfsprekend omdat de moderne isolatienormen die lage warmtevraag ontgrendelen. Die isolatienormen zijn er al bij nieuwbouwprojecten. Daarom kon dit dus een jaar naar voor geschoven worden. De termijn van twee jaar tot 2025 is wel nog nodig om mensen die al aan het plannen zijn niet te verplichten om tijdens het proces alles te moeten omgooien. Die twee jaar geeft de installateurs ook nog wat tijd om hun mensen om te scholen.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen en het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energie-decreet van 8 mei 2009 in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Bruno TOBBACK,
verslaggever